

Moskvarättegångarna

Kommentar: Följande är en sammanställning av Laurence Coates artikelserie om KPML(r):s pamflett ”Sanningen som kom bort”, som publicerades 1998. Artikelserien publicerades i Rättsvisepartiet Socialisternas tidning Offensiv (nr 416-418 och 420). I denna version har artikelinledningarna i resp tidningsartikel tagits bort.

KPML(r) och Stalins terror

Stalins terror – RS svarar KPML(r)

av Laurence Coates

Tio år efter att de stalinistiska diktaturerna i Östeuropa och Sovjetunionen kollapsade som ett korthus finns det fortfarande de som ingenting lärt. Pamfletten Sanningen som kom bort, som gavs ut av KPML(r) 1998 är ett häpnadsväckande försvarstal för stalinismens brott.

Denna förfalskade historieskrivning ger de borgerliga antikommunisterna ammunition i deras försök att misskreditera den ryska revolutionen och dess ledare, Lenin och Trotskij. Rättsvisepartiet Socialisterna bjöd in Mario Sousa, författaren till Sanningen som kom bort, för att debattera dessa frågor på Socialism 2000, men han vägrade. Inbjudan till en liknande debatt på Elevkampanjens sommarläger avböjdes också av KPML(r) i Stockholm.

Byråkratstyre

Utan en klar förståelse för vad som ledde till den byråkratiska urartningen av den ryska revolutionen är det idag omöjligt att bygga masstöd för marxistiska idéer. Det är av enbart det skälet värt att besvara de historiska argumenten från grupper som KPML(r).

Stalinregimen företrädde den privilegierade hierarki som på 20- och 30-talet växte fram på grund av stiltjen i klasskampen internationellt och utmattningen av den ryska arbetarklassen. Leo Trotskij jämförde Sovjetstaten med en byråkratiserad fackförening – i grunden en arbetarorganisation, där överbyggnaden emellertid utgjordes av pampar med enorma förmåner som ställde sina egna intressen framför allt annat. Byråkratins väg till makten var inte förutbestämd utan ett resultat av årtal av kamp där arbetarklassen och de verkliga bolsjevikerna (leninisterna) besegrades.

Tre inbördeskrig

Det förekom tre inbördeskrig i Sovjetunionens historia, inte bara ett. Det första mot de vita uppbackade av imperialismen 1918-21 var ett revolutionärt krig i arbetarklassens intresse. De två följande drevs däremot i den nya byråkratins intresse. Det andra mot ”kulakerna” 1928-33 var i verkligheten ett krig mot stora skikt av bondeklassen och kunde ha undvikits. Det tredje 1936-38 var ett ensidigt inbördeskrig för att likvidera resterna av Lenins parti och alla som inte accepterade byråkratstyret.

Den som läser Sanningen som kom bort behöver inte tvivla på vilken sida KPML(r) står.

Västpropaganda

KPML(r) viftar bort all kritik av stalinismen som västpropaganda:

”Egentligen avslöjar de ryska forskarnas undersökning i de sovjetiska arkiven en verklighet helt annorlunda än den man under de senaste 50 åren har lärt ut i skolor och på universitet över hela den

kapitalistiska världen. Generationer av människor har under dessa 50 år av kalla kriget itutats mycket grova lögnar om Sovjetunionen som har lämnat spår hos alla.” (Sanningen som kom bort sid 24.)

Hur förklaras i så fall stalinismens kollaps? Massorna som revolterade mot regimerna i Östeuropa och Sovjet hade inte gått i den kapitalistiska världens skolor. Stalin proklamerade socialismens seger redan för 50 år sedan – hur kunde i så fall kapitalismen återupprättas? Utgången av 1900-talet visar att byråkratstyret inte hade någonting med socialism att göra.

Tvångskollektivisering

Ingen svält på 30-talet enligt KPML(r)

KPML(r):s pamflett avfärdar påståendena om att miljontals dog till följd av tvångskollektiviseringar på 30-talet som nazistpropaganda:

”1934 började Goebbels propapagandaministerium en propagandakampanj om ett påstått bolsjevikiskt folk mord i Ukraina, en omfattande svält framprovocerad av Stalin för att underkuva bönderna och tvinga dem till socialism.” (Sanningen som kom bort sid 4.)

Vänsteropposition

Termen ”tvångskollektivisering” undviks, vi får i stället läsa om ”den stora klasskampen” på landsbygden. Stalin inledde tvångskollektiviseringarna under 1928 vid samma tid som vänsteroppositionens anhängare uteslöts ur kommunistpartiet, deporterades och fängslades, med dess ledare Trotskij tvingad i exil. Vänsteroppositionen, som representerade en fortsättning av Lenins idéer (Lenin dog 1924), hade varnat för att kulakernas (de rika böndernas) växande makt och de privata spekulanter som kallades Nep-män utgjorde en potential för en borgerlig kontrarevolution.

Trotskij förespråkade som en motvikt till dessa element en vändning till kollektivjordbruk, men på en frivillig grund, i samband med en snabbare industrialisering som skulle kunna möjliggöra att bönderna i kollektivjordbruken fick fördelar i form av maskiner, gödningsmedel och utveckling av den lokala infrastrukturen. Stalin attackerade dessa förslag och kallade vänsteroppositionen för ”superindustrialiserare” som ”underskattade bönderna”. När Stalin insåg hotet från kulakerna, gjorde han en 180-gradersvändning, vilket slungade in landsbygden i tvångskollektiviseringarnas oreda, ofta under vapenhot och i en takt som industrin på sin dåvarande nivå inte hade någon som helst möjlighet att understödja.

Fem miljoner döda

Många bönder slaktade hellre sin boskap än att lämna över den till kollektiven. Antalet djur inom jordbruket, inklusive hästar som användes som dragdjur, sjönk till hälften. Denna politik åstadkom 1932-33 en svältkatastrof som dödade uppskattningsvis fem miljoner människor. Jordbruksproduktionen sjönk med mer än en femtedel under 1928-33. Statistiken berättar sin egen historia. Men inget om detta i KPML(r):s ”historia”. Sousa tar några lättköpta poänger mot antikommunister som Conquest och Solzjenitsyn och deras överdrifter medan han själv håller tyst i frågan om hur många som dog. Den enda ledtråden vi får är att ”av 10 miljoner kulaker blev 1,8 miljoner straffade med exil” – en siffra som bevisar tvångskollektiviseringens enorma repression.

”Försämrat immunförsvar”

Även om Sousa medger att ”denna stora klasskamp... orsakade instabilitet i jordbruksproduktionen och på sina håll hungersnöd”(!), så skriver Sousa ingenting om svälten. Han bara antyder katastrofen med en hänvisning till att folk hade fått ”försämrat immunförsvar” och att ”mot epidemier stod länder och regeringar hjälplösa”!

I Trotskij's briljanta *Den förrådade revolutionen* gav han detaljerade siffror från den sovjetiska pressen och visade på den förödelse som Stalins blodiga äventyrspolitik orsakade. Han påpekade att "kollektiviseringen är inte skuld till dessa offer, utan de blinda, våldsamma, hasardartade metoder med vilka den genomfördes".

Till slut blev Stalin tvungen att backa, efter påtryckningar från arméledningen, och miljontals bönder fick lämna kollektivjordbruken.

Den styrande byråkratins kortsiktighet hade provocerat fram väpnade bondeuppror som fortsatte fram till 1933. Om de imperialistiska länderna inte hade varit lamslagna av effekterna av Wall Street-kraschen 1929 hade en invasion av Sovjetunionen varit möjlig.

"Tyska spioner"

Upproren på landsbygden spred sig till armén vilket ledde till en växande opposition från toppofficerare – ett av skälen till att Stalin 1937 halshög Röda Armén, då arméledningen avrättades som "tyska spioner" – en anklagelse som KPML(r) riktar än idag. Deras syn på Moskvarättegångerna granskas i nästa nummer av Offensiv.

Varifrån kommer KPML(r):s siffror?

Det centrala argument från dagens antikommunister är att Lenin och Stalin bedrev samma politik och gjorde samma övergrepp på sina motståndare I denna avgörande fråga får de stöd av KPML(r) i pamfletten Sanningen som kom bort.

Trotsky visade att dessa två regimer – Lenins revolutionära regim och Stalins kontrarevolutionära regim – i själva verket skildes åt av en flod av blod. KPML(r)-pamflettens syfte anar vi redan från påståendet på omslaget att "ny forskning avslöjar myten om miljontals fångna och döda i Stalins Sovjetunionen".

100 000 dödsdömda?

Pamflettförfattaren Mario Sousa har inga större svårigheter med att avfärda påståenden från reaktionärer som Alexander Solzjenitsyn (om 110 miljoner döda!). KPML(r) nöjer sig dock inte med att bara förkasta dessa kvacksalveriteorier:

"Slutsats av allt det material som finns att tillgå, är att antalet dödsdömda året 1937-38 ligger runt 100 000 och inte flera miljoner som västpropaganda vill göra gällande." (Sanningen som kom bort sid 22.)

Denna löjligt låga siffra för antalet döda under Stalins utrensningar grundas på en artikel i *The American Historical Review*, författad av J Arch Getty. Denne Getty är känd som "revisionist", dvs att hävda att antalet offer för Stalins terror var få, att övergreppen utfördes av lägre tjänstemän och att de flesta offer verkligen var fientliga till Sovjet. 1999, ett år efter Sanningen som kom bort, gjorde Getty "avbön" med boken *The Road to Terror. Stalin and the Self-Destruction of the Bolsheviks 1932-39*.

Mot Sousas och Gettys 100 000 döda påpekar Sousa själv att "enligt KGB 681 692 blivit dömda till döden under 1937-38". För en gångs skull väljer Offensiv i detta fall att tro att KGB ligger närmare sanningen.

10 miljoner döda

Bristen på historisk ärlighet har en förklaring. KPML(r) tror ännu idag att Stalins Sovjetunion var ett idealsamhälle. Den brittiske författaren R W Davies, medarbetare till E H Carr och sympatisk till Sovjetunionen, beräknar antalet döda under Stalin till 8,5 miljoner 1927-36 (de flesta under den

stora svälten 1932-33) och ytterligare 1-1,5 miljoner under utrensningarna 1937-38 i kommunistpartiet och statsapparaten. Vi anser att hans beräkning är mer pålitlig.

Davies slutsats är långtifrån Solzjenitsyn & kompanis uppblåsta siffror men visar på priset för att säkra den byråkratiska kontrarevolutionen.

Sanningen om Moskvarättegångarna

KPML(r) upprepar de falska anklagelserna om "terror", "sabotage" och "samarbete med nazisterna"

Moskvarättegångarna var den största sammansvärjning som någonsin skett i historien. Få utanför KPML(r)s led ifrågasätter detta. Sammanlagt sju rättegångar genomfördes efter mordet 1934 på Sergej Kirov, den stalinistiska partibossen i Leningrad. Den hemliga polisen GPU stod med Stalins kännedom bakom detta mord.

Mest sensationella var rättegångarna mot bolsjevikveteraner som Zinovjev, Kamenev och 14 andra (augusti 1936), Radek, Pjatakov och 15 andra (januari 1937) och slutligen Bucharin, Rykov, Jagoda och 18 andra (mars 1938).

Stalin behövde rättegångarna och de framtvingade bekännelserna om bl a "terrorism" och "samarbete med tysk och japansk imperialism" för att kunna rättfärdiga Den Stora Terrorn 1937-38 under vilken miljontals arresterades och över 1 miljon – inklusive alla Lenins närmaste medarbetare avrättades.

Paranoia?

Varför valde Stalin denna väg? Somliga historiker skyller på hans "växande paranoia". Antikommunisterna, som har stora svårigheter med att förklara varför Stalin likviderade Lenins parti, gömmer sig bakom formuleringen "kommunismen är självförstörande".

I verkligheten var Den Stora Terrorn ett direkt resultat av det omfattande missnöje som provocerades fram av tvångskollektiviseringarna 1928-33.

Som Walter Krivitskij, f d chef för det sovjetiska spionaget i Västeuropa, förklarade:

"I slutet på 1933 tvingades Stalin att inleda en "rensning" av partiet. Under de följande två åren uteslöts uppskattningsvis en miljon oppositionella bolsjeviker. Detta löste dock inte problemet, därför att oppositionen fortfarande i stor utsträckning fanns kvar och hade massornas sympati. Om den vid denna tid hade haft ledare och ett program, skulle den ha kunnat störta Stalin." (min kursivering, LC).

Stalin ville till varje pris förhindra att en sådan ledning skapades. Han imponerades av Hitlers krossande av nazistpartiets plebejiska flygel under "de långa knivarnas natt" 1934.

Ingen debatt

Moskvarättegångarna skapade förevändningen för massrepression på hemmaplan och statsterrorism mot Leo Trotskijs anhängare utomlands. Genom likställandet av de senare med "fascister" avskaffades alla behov av diskussion och debatt. Än idag undviker KPML(r) varje verklig diskussion om Trotskijs idéer. Pamflettens enda hänvisning till en politisk fråga är påståendet att Trotskij "inte insåg tiden mogen för att genomföra socialism och... förespråkade en socialdemokratisk politik". Snarare än Trotskijs ståndpunkt beskriver detta Stalins linje i bl a Kina 1925-27 och Spanien 1936-39.

Moskvarättegångarna tjänade också syftet att försäkra den internationella borgarklassen om att Stalin övergett alla idéer om världsrevolution. En vecka efter den första rättegången mot Zinovjev och Kamenev skrev den italienska fascisttidningen *Il Messaggero* jublande:

”Lenins gamla garde har skjutits... Stalin var realist och det som fick hans opponenter att känna att idealet hade förråtts, var endast en nödvändig och oundviklig eftergift till logiken och livet...”

”Nya medlemmar”

Låt oss titta närmare på KPML(r):s förklaringar:

”Till bolsjevikernas framgångsrika kamp mot tsaren och det ryska borgerskapet anslöt sig miljontals människor vilka i stora skaror drogs med i kommunistpartiet. Bland dessa fanns tyvärr sådana som kom med av andra skäl än att kämpa för den proletära makten och socialismen. Men klasskampen var av en sådan karaktär att det många gånger inte fanns tid eller möjlighet att sätta nya medlemmar på prov.”
(Sanningen som kom bort sid 25.)

Vilka var dessa oprövade ”nya medlemmar”? Faktum är att utrensningarna ödelade partiets ledande organ. 98 av de 130 centralkommittémedlemmar som hade valts 1934 arresterades. Fem av de sju medlemmarna i Lenins politbyrå 1917 (Rykov, Bucharin, Zinovjev, Kamenev och Trotskij) dömdes till döden som landsförrädare och kontrarevolutionärer. Enligt den stalinistiska versionen av historien leddes oktoberrevolutionen därmed av ett parti lett av kontrarevolutionärer!

Vägrade kapitulera

Trotskij och hans son Leon Sedov var i sin frånvaro de huvudåtalade vid rättegångarna. De verkliga trotskisterna vägrade att ”erkänna” och sköts, som t ex veteranbolsjevikerna och medlemmen i vänsteroppositionen I T Smilga, som hade valts in i partiets centralkommitté i april 1917 (knappast en ”ny medlem”). De på rättegångarna påstådda ”trotskisterna” som t ex Pjatakov, Radek, Serebrjakov och Smirnov hade brutit med Trotskij redan 1928-29.

1929 förråddes t ex den unge revolutionären Jakob Bliumkin av Karl Radek. Bliumkin blev den förste partimedlemmen att avrättas sedan han berättat för Radek att han träffat Trotskij i Turkiet. Samme Radek som smutskastade Trotskij som kontrarevolutionär i otaliga artiklar skulle alltså enligt anklagelsen ha varit en lojal trotskist.

”Drog i alla trådar”

Ingen anklagelse är för bisarr för KPML(r) som upprepar att rättegångarna gällde ”industrisabotage, terrorism och korruption” och att Trotskij ”satt i utlandet och drog i alla trådar”.

På vilket sätt skulle Trotskij ha kunnat få dessa människor att lyda order och därmed riskera sina och sina familjers liv? Trotskij besvarade detta redan 1936:

”I nazistpartier är det ’chefen’ som fattar beslut och ger order – order som inte får ifrågasättas... Den degenererade Kommunistiska internationalen har antagit denna typ av beteende. Passiv åtlydnad och dess kult skapar slavar och lakejer, inte revolutionärer.”

Varför erkände de?

Löften att slippa dödsstraff • De åtalade var knäckta sedan länge

Inga materiella bevis framlades i rättegångarna – inga alls – de åtalades erkännanden var den enda ingrediensen. Leon Sedov påpekade att de åtalade inför varje rättegång valdes ut ”genom långa och fruktansvärda utredningar från femtio eller fler fängelsekandidater”.

Endast de som verkligen knäcktes och som man kunde lita på att de inte skulle dra tillbaka sina erkännanden skickades till rättegångarna. De åtalade bröts ned genom användandet av en kombination av metoder, ibland utan inslag av regelrätt tortyr.

Löpande band-metoden

Den mest använda tortyrmetoden var att hindra offret att sova samt förhör efter löpande band-principen. Mratjkovskij, en hjälte från inbördeskriget, hölls fängslad i månader innan han ”erkände”. Han förhöordes av A I Slutskij, chefen för GPU:s utrikesavdelning. Slutskij beskrev senare hur Mratjkovskij förhöordes under 90 timmar utan avbrott – och hur han själv i slutet av förhöret hade ”fått skägg”. Överlevande från 1930-talets terror vittnade 1961 om den utbredda användningen av förhör enligt ”löpande band”-metoden.

”Hjälpa partiet”

Zinovjev sattes i en cell med värmen på för fullt (han led av akut astma) men omplacerades till en bättre cell och fick tillgång till mediciner och böcker efter sin ”bekännelse”.

Jagodas efterträdare som säkerhetschef, Jezjov, förhöorde personligen Zinovjev och talade om för honom att han måste ”hjälpa partiet att utdela ett förkrossande slag mot Trotskij och hans band, för att man skall kunna driva bort arbetarna från hans kontrarevolutionära organisation under artillerispärrelld”. Detta avslöjar rättegångarnas verkliga roll.

Sönerna sköts

Under den första rättegången var förhoppningen om att slippa avrättning en betydelsefull faktor: Zinovjev och Kamenev togs till ett personligt möte med Stalin, som försäkrade dem att de skulle skonas. Kamenev sökte också och fick garantier för att hans äldste son, som hade blivit arresterad, inte skulle avrättas. Men sonen sköts ändå tillsammans med sin yngre bror, bara 16 år gammal. Under utredningen inför varje rättegång åtalades ett antal okända figurer vars vittnesmål pekade ut de huvudåtalade, som därmed insåg att deras situation var hopplös.

”90 procent lögner”

V N Astrov, till exempel, vittnade om att Bucharin personligen hade beordrat honom och andra att genomföra terroristhandlingar. Bucharin sköts naturligtvis. Astrov, som var en GPU-agent, frigavs däremot 1937. Astrov medgav 1956 att Bucharin ”Vare sig hade förberett någon kupp eller terroristdåd, utan enbart gjort kritiska anmärkningar om Stalins politik”.

Likaså Smirnovs f d fru Safanova som vittnade mot honom i den första rättegången erkände 1956 att 90 procent av hennes vittnesmål ”stämde inte med verkligheten”.

”Terror och sabotage”

De åtalade i Moskvarättegångarna anklagades för att ha planerat och utfört sabotagehandlingar som orsakat stora ekonomiska förluster, planerat att döda sovjetiska ledare, och planerat för att i händelse av krig sabotera vapenproduktion, orsaka tågurspårningar m m.

Allt detta påstods ske på direktiv från Trotskij. De sovjetiska arkiven som öppnades på 90-talet visar att inga terroristhandlingar faktiskt inträffade. Som Vadim Rogovin påpekar ”Efter mordet på Kirov ägde inte ett enda terroristattentat rum. Och detta i ett land där under tsarens regim dussintals attentat genomfördes...”

Rättegångsprotokollen uppvisar tragikomiska ”erkännanden” från t ex N Lurie: Planen att mörda Vorosjilov sattes aldrig i verket därför att Vorosjilovs bil ”alltid passerade för fort”. I domen står

det att Lurie var skyldig till mordförsök på Ordzjonikidze och Kaganovitj i staden Tjeliabinsk, trots att dessa aldrig besökte Tjeliabinsk.

Bilolycka

V V Arnold dömdes för mordförsök på Molotov – i verkligheten var det en mindre bilolycka 1934 med Arnold som förare och Molotov som passagerare. När Arnold direkt efter olyckan prickades av den lokala partiavdelningen ingrep Molotov och upphävde prickningen. Tre år senare påstod alltså Molotov – och Arnold – att det var ett mordförsök.

I den första rättegången 1936 gällde anklagelserna enbart terrorism mot partitoppen. Men säkerhetschefen Jagoda (som 1938 dömdes till döden) rapporterade till Stalin att ”väggarna på flera fabriker i Moskva bar budskapet ’Ner med de som mördar ledarna från oktober’ och ’Synd att de inte gjorde slut på den georgiska ormen’”.

Stalin blev så rädd för verkliga attentat att alla böcker om den antitsaristiska terroriströrelsen Folkets vilja förbjöds. Anklagelserna om terror gällde därefter attentat mot vanligt folk (bränder, tågkatastrofer etc), inte längre mot höjdarna. I nästa veckas Offensiv granskas KPML(r):s påstående att de åtalade var ”nazistagenter”.

Vilka samarbetade med Hitler?

KPML(r) tiger om Stalin-Hitler pakten • Gestapo hjälpte Stalin att sätta dit generalerna

En av huvudanklagelserna mot Leo Trotskij och de åtalade under Moskvarättegångarna var att samtliga samarbetade med Hitlers Gestapo – en lögn som upprepas av KPML(r) än idag:

”Enligt Bucharins bekännelse vid den offentliga rättegången 1937 (sic), hade den trotskistiska oppositionen i utlandet en överenskommelse med Nazityskland om att stora landområden, bl a Ukraina, skulle överlätas till Nazityskland efter den kontrarevolutionära statskuppen i Sovjetunionen. Det var betalningen som Nazityskland krävde för det utlovade stödet åt kontrarevolutionärerna.” (Sanningen kom bort sid 29).

Vysjinskij

Inte ett ord av Bucharins ”bekännelse” var sant. 1917 hade bolsjevikernas borgerliga motståndare anklagat Lenin och Trotskij för att vara ”tyska agenter”. Nu upprepade Stalin det gamla förtalet. Vysjinskij, en högermensjevik som blev Stalins åklagare under Moskvarättegångarna, hade 1917 beordrat att Lenin skulle gripas som ”tysk spion”.

Stalins försök att förknippa trotskisterna med nazisterna hade flera syften, dels att sanktionera mord i kampen mot ”trotskijfascisterna”, dels som en rökråd bakom vilken Stalin 1936 inledde hemliga förhandlingar med Hitler. Inom tre år skulle Stalin skriva på ett ”samarbete med Nazityskland” – just det han anklagat sina offer för. Inte för inte skriver KPML(r) absolut ingenting om Stalin-Hitlerpakten 1939 i sin ”historia”.

Stalin och Hitler

Pakten delade bl a upp Polen och öppnade för vinterkriget mot Finland. Den underlättade Hitlers krigsoffensiv och underminerade stödet till Sovjetunionen.

Trotskisterna blev emellertid jagade och mördade av både Stalins och Hitlers regimer. 1936 greps ett tiotal trotskister i Danzig för att ha bedrivit ”antifascistisk propaganda”. I Hamburg ägde ytterligare en rättegång rum mot trotskister som fick mellan fem och tio års fängelsestraff och utsattes för grym tortyr. Stalinisterna anklagade samtliga för att vara ”Gestapo-agenter”!

Var generalerna tyska spioner?

En vansinnig utrensning inom Röda Armén, som bokstavligen decimerades under åren före andra världskriget, började i juni 1937 med den hemliga rättegången mot sju toppgeneraler, inklusive hjältar från inbördeskriget som Tuchatjevskij, Jakir och Feldmann.

Den åttonde anklagade, Gamarnik, begick självmord. KPML(r):s Mario Sousa menar att Stalin gjorde rätt:

”Marskalk Tuchatjevskij var en gammal tsarofficer som hade gått över till Röda Armén efter revolutionen. År 1930 var ca 10 procent av officerskåren, eller 4 500, gamla tsarofficerare. Många av dessa gamla tsarofficerare hade aldrig gett upp sina borgerliga värderingar, utan väntade i det tysta för att få kämpa för dem.” (Sanningen som kom bort sid 29.)

Gestapo

Rogovin visar att denna juridiska sammansvärjning genomfördes med hjälp av Gestapo, en prolog till den ökända pakten 1939. Den nazistiska ledningen fick en rapport som läcktes till dem på initiativ av Stalin av en av hans agenter (Skoblin) om att marskalk Tuchatjevskij & Co förberedde en kupp mot Stalin i samarbete med åtskilliga tyska generaler. På denna grundval tillverkade Gestapo på Hitlers order falska dokument som komprometterade Tuchatjevskij m fl som tyska spioner. Hitler hjälpte gladeligen till med att utplåna Röda Arméns mest talangfulla strateger. Stalins noggrant planlagda attack på armén hade flera olika motiv – det hade ingenting med ”borgerliga värderingar” att göra. Armén var den sista maktbas som var kapabel att motstå honom, som den gjort under de senare skeendena av tvångskollektiviseringarna. Gruppen kring Tuchatjevskij opponerade sig också mot ett närmande till Nazityskland, vilket vid denna tid blivit ett övergripande mål för Stalins utrikespolitik.

Det står också klart att en militärkupp mot Stalin planerades – det enda element i åtalerna som inte var ett fullständigt påhitt. Om detta hade blivit känt hade det emellertid snarare väckt sympati än avsky för generalerna. Därför behövdes det välbekanta förtälet om spioneri för Tysklands och Japans räkning. Anklagelsen om att ha planerat en statskupp, som Sousa ägnar ett helt avsnitt åt, återfinns inte på listan över åtalpunkter vid rättegången mot generalerna, den kom upp först på rättegången mot Bucharin och Rykov 1938 (inte 1937 som Sousa påstår).

Släktingar skjutna

Generalerna blev i vissa fall svårt torterade för att de skulle fås att lägga fram ”bekännelser” och sköts sedan som förrädare. Flera olika faktorer låg bakom beslutet att genomföra en hemlig rättegång, en av dem var att dessa härdade och erfarna soldater inte kunde knäckas i samma utsträckning som de åtalade i de offentliga rättegångarna. Omedelbart efter den hemliga rättegången blev släktingar och nära vänner till de avrättade arresterade och i de flesta fall skjutna. Endast en åtalads fru undkom avrättning.

KPML(r):s pamflett är återigen full av faktafel. Vi läser om att ”Den kontrarevolutionära konspirationen förberedde ett maktövertagande genom en statskupp där hela det sovjetiska ledarskapet skulle elimineras”. Planen gick i själva verket ut på att skjuta enbart Stalin och därefter sammankalla ett centralkommittémöte för att i efterhand sanktionera avrättningen. En så gott som identisk plan genomfördes faktiskt 1953, efter Stalins död, mot hans hatade säkerhetschef Berija.

Sovjetdemokratien

Påståendena om att generalerna på något som helst sätt stod i förbindelse med Trotskij är heltigenom felaktiga. Trotskij påpekade att ett militärt maktövertagande skulle öka istället för att minska risken för en kapitalistisk kontrarevolution, oavsett vilka avsikter kuppens ledare skulle ha. Ingen liten grupp, minst av allt byråkratins egen militära flygel, skulle kunna ersätta arbetarklassens

medvetna ingripande – de enda som skulle ha kunnat återupprätta sovjetdemokratien och befria planekonomin från stalinismens strypgrepp.

Till saken hör att Tuchtatjevskij och de andra generalerna återupprättades av den sovjetiska regeringen 1957 (Gamarnik redan 1955), men aldrig av KPML(r)!

Terrorns ankomst till Spanien

Spanien 1936 blev upptakten till att Stalins terror spreds utanför Sovjetunionen med samma metoder: förtal och sammansvärjningar.

Sovjetbyråkratin ville desperat begränsa kriget mot Franco till ett försvar för den ”borgerliga demokratin” och förhindra att arbetarklassen och de fattig bönderna gjorde revolution. Den spanska borgarklassen hade emellertid gått över till fascisterna, grunden för en demokratisk kapitalism fanns inte.

Vapenexport

Den sovjetiska vapenexporten, den republikanska regeringens enda leverantör, användes av Stalin för att diktera villkoren, framförallt att de antistalinistiska krafterna – anarkisterna och vänsterpartiet POUM – skulle ”krossas”. POUM, som leddes av f d trotskister, hade kritiserat Moskvarättegångarna.

En frenetisk presskampanj släpptes lös. Dokument hittades sedan av polisen i Madrid som påstods bevisa att POUMisterna var Franco-agenter och i juni 1937 förbjöds POUM av den republikanska regeringen, som gav fria händer till Stalins hemliga polis GPU. George Orwell, som kämpade i Spanien, beskrev hur ”(de) grep alla som på något sätt kunde kopplas till POUM, t o m de sårade, sjuksköterskor, hustrur till POUM-medlemmar, i vissa fall även barn”.

Förfalskning

Pravda publicerade uppsjöar av artiklar om behovet av att ”rensa ut eftertruppen av trotskist-fascistiska provokatörer och spioner”.

POUM-ledaren Andrés Nin blev ohyggligt torterad men vägrade att ”erkänna” i samma stil som Moskvarättegångarna. Efter att han kidnappats från fängelset och mördats av GPU fick Gestapo officiellt skulden för hans kidnappning.

Som en fotnot avslöjades 1992 i katalansk TV att dokumenten mot POUM hade förfalskats av två spanska poliser på order av GPU. En av dessa spanska poliser, J Jimenez, erkände inför TV-kamerorna sin roll i förfalskningen.

Stalin använde osthyveln: Sedan POUM utplånades riktades samma metoder mot anarkisterna. Med tanke på detta är det märkligt att syndikalisterna i Sverige på den tiden ställde sig neutrala under Moskvarättegångarna. SAC-tidningen Arbetaren skrev i augusti 1936:

”Vi skola öppet bekänna, att vi icke äro i stånd att på minsta sätt mobilisera någon indignation, varken mot Stalins vedersakare eller mot den andra sidans angripare. Både parterna har varit med om att bygga upp det ryska systemet.”

Komintern

I juli 1937 blev bolsjevikveteranen Pjatnitskij arresterad i Moskva och en ny utrensning, denna gång inom Komintern, påbörjades. Historikern Vadim Rogovin förklarar i sin bok 1937 – *Stalin's Year of Terror* att ”Kominterns kadrer uppfostrades i en kompromisslös antifascistisk anda. Utan en blodig utrensning av dessa kadrer skulle det ha varit omöjligt att tvinga de utländska kommunistpartierna att stödja överenskommelsen mellan Stalin och Hitler som de gjorde 1939.”

Stalins utrensningar inom partiet, armén och den internationella kommunistiska rörelsen förberedde på detta sätt, i namn av att ta itu med ”fascistiskt avskum”, vägen för sin allians med Hitler.

Pjatakovs flyg till Oslo

Vid rättegången i januari 1937 hävdade Pjatakov att han hade flugit till Oslo i december 1935 för att ”få order från Trotskij om sabotage” m m.

Pjatakov påstod att han hade flugit från Berlin, där han befann sig på en affärsresa, i ett plan som tillhandahölls av den nazistiska säkerhetstjänsten.

Precis som Lenins resa genom Tyskland i det ”plomberade tåget” användes av borgerligheten för att förtala honom som en ”tysk spion”, så tjänade Pjatakovs påhittade ”tyska flygplan” samma syfte. Det norska luftfartsverket kunde t o m under själva rättegången dementera historien. Deras dokumentation visade att inga internationella flygningar gjordes till Oslos Kjellereflygplats under december 1935.

Ambassaden

För att kontra detta producerade åklagaren Vysjinskij ett telegram från den sovjetiska ambassaden i Oslo, som slog fast att flygplatsen i Oslo var utrustad för att ta emot internationellt flyg ”t o m under vintermånaderna”. Ambassaden visste tydligen bäst!

Pjatakov sköts kort därefter och kunde inte svara på fler frågor om detta mysterium.

Vad trotskisterna verkligen stod för

Ingenstans i KPML(r):s pamflett Sanningen som kom bort konfronteras man med Trotskij's verkliga idéer. För de som är seriöst intresserade av den ryska revolutionen och Sovjetunionens historia är Trotskij's analys från 1930-talet oundgänglig.

Trotskij förutsåg att det sovjetiska systemet skulle kollapsa om inte den stalinistiska byråkratin störtades:

”Ju längre Sovjetunionen omges av kapitalism, desto djupare i samhällsvävnaden går urartningen. En förlängd isolering skulle oundvikligen komma att sluta, inte med nationalkommunism utan med kapitalismens återupprättande”. (Den förrådda revolutionen, 1936)

Politisk revolution

Trotskij varnade för att endast två perspektiv var möjliga:

”En segerrik resning av den ryska arbetarklassen, en politisk revolution och återupprättande av demokratin, eller kapitalismens återkomst med katastrofala konsekvenser för befolkningsmassan.”

Han besvarade på det sättet i förväg dagens ryska borgarklass och deras IMF-sponsrade ”chockterapi” som utlovade underverk på grundval av privatiseringar och den fria marknaden. Medellivslängden för män i det kapitalistiska Ryssland har idag fallit till 58 år – lägre än på Filippinerna. Industriproduktionen har halverats sedan 1990 i Ryssland och fallit med 60 procent i Ukraina.

Trotskij förklarade att byråkratin var en parasitär kast – inte en klass i sig – vars makt och privilegier grundades på den statsägda ekonomin. KPML(r) för emellertid fram den förvirrade maoistiska idén om att Sovjetunionen blev ”statskapitalistiskt” någon gång på 1960-talet (efter att regimerna i Moskva och Peking råkat i luven på varandra!). Vi får inga ledtrådar till hur eller när

denna kontrarevolution ägde rum. Den enda slutsats som dras är att utan Stalins vägledande hand – blev ”socialism” kapitalism

Statskapitalism?

Återigen bemötte Trotskij denna idé redan i *Den förrådada revolutionen*:

”Försöket att framställa sovjetbyråkratin som en klass av ’statskapitalister’ kan uppenbarligen inte stå emot kritik. Byråkratin har varken aktier eller obligationer. Den rekryteras, fylls ut och förnyas som en administrativ hierarki, oberoende av några särskilda egendomsförhållanden för sin egen del. Den enskilde byråkraten kan inte överföra rätten att exploatera statsapparaten till sina arvingar.”

Planekonomi

Trotskij påpekade att en planekonomi behöver arbetarklassens demokratiska deltagande och kontroll, att en byråkratstyrd planekonomi var dömd till undergång:

”Det är möjligt att bygga gigantiska fabriker efter en färdiggjord västlig modell på byråkratins kommando – men till tre gånger så höga kostnader. Men ju längre man går, desto mer hamnar ekonomin i problemet med kvaliteten, som glider byråkratin ur händerna likt en skugga. De sovjetiska produkterna är som stämplade av likgiltighetens gråa märke. I en nationaliserad ekonomi kräver kvalitet en producenternas och konsumenternas demokrati, frihet att kritisera och ta initiativ – villkor, som är oförenliga med en totalitär regims fruktan, lögn och smicker.” (Den förrådada revolutionen)

Ekonomisk kris

Sovjetunionens ekonomiska struktur på 1970- och 80-talen var inte på något grundläggande sätt annorlunda än på Stalins tid. Den verkliga förändringen kom med omvälvningarna och den ekonomiska krisen under det sena 1980-talet. Då övergav den stalinistiska byråkratin det statliga ägandet och omvandlade sig själv till en kapitalistklass.

Logiken i KPML(r):s ståndpunkt är dock att Sovjetunionen vid den tiden redan var kapitalistiskt! Denna syn skulle enbart ha förvirrat de ryska arbetare som försökte göra motstånd mot massprivatiseringar och stoppa plundringen av den statliga sektorn. Detta understryker betydelsen av en korrekt historisk analys som vägledning för dagens kamp.

Laurence Coates

Appendix

”En annan politik”

I KPML(r):s pamflett kan vi läsa att Trotskij och vänsteropposition företrädde ”en annan politik”. Denna politik presenteras inte någonstans i pamfletten. Istället får vi läsa att:

”Denna samlade opposition mot de ursprungliga bolsjevikiska idealen fick sin prövning i en partiomröstning den 27 december 1927 om vilken linje partiet skulle följa. Omröstningen hade föregåtts av en stor politisk och ideologisk diskussion under flera år. Partiormöstningens resultat var entydig. Av 725 000 röster fick den samlade oppositionen inte mer än 6 000 röster – mindre än 1 procent av partimedlemmarna...” (Sanningen som kom bort, sid 26).

Gangstermetoder

Under denna ”politisk diskussion” använde stalinisterna rena gangstermetoder. I sin biografi Mitt Liv förklarade Trotskij att ”De skalen till de lokala konferenserna, som sedan hade att utse delegater till partikongressen, hade redan ägt rum före det officiella tillkännagivandet om den alltigenom förvrängda ’diskussionen’, varvid militärt organiserade visselavdelningar på fullt fascistiskt manér sprängde mötena.”

Sista gången vänsteroppositionen framträdde offentligt var i samband med demonstrationen i Moskva på tioårsdagen av oktoberrevolutionen. Trotskij skrev att:

”Oppositionen beslöt delta i demonstrationen med egna plakater. Parollerna på dessa voro inte alls riktade mot partiet: ’Kamp mot högern, mot kulakerna, nepmännen och byråkraterna’. ’Vi vilja fullfölja Lenins testamente’. ’Mot opportunisterna, mot splittringen, för det leninistiska partiets enhet’. Numera utgöra dessa paroller Stalinfraktionens officiella Credo, när det gäller kampen mot högern. Den 7 november 1927 blevo oppositionens plakater vridna ur händerna på bärarna och rivna i småbitar, varefter plakatbärarna själva på uttrycklig order blevo genompryglade.” (Mitt Liv)

KPML(r):s Mario Sousa skriver att ”I konsekvens med omröstningen och med anledningen av att oppositionen företrädde en annan politik än partiets, beslöt centralkommittén att ur kommunistpartiet utesluta alla ledande personer i den samlade oppositionen. Den samlade gestalten för oppositionen, Trotskij, blev utvisad ur Sovjetunionen.”

Varför ledde stöd för ”en annan politik” – som förklarades av Trotskij ovan – till uteslutningar ur partiet och till Trotskijs utvisning? Denna passage säger en hel del om KPML(r):s demokratisyn! Trotskij deporterades till Turkiet under total sekretess i februari 1929. Stalin var rädd för protester. Till och med inom politbyrån röstade tre medlemmar mot utvisningen – Bucharin, Tomskij och Rykov.

Bonapartism

Borgerliga historiker vill att vi ska tro att Trotskij utmanövrades på Stalins ”slughet”. De försöker avfärda kampen som en personlig tvekamp om makten. I verkligheten berodde stalinismens framväxt på andra faktorer, som låg bortom de mest briljanta individens kontroll. Trotskij förklarade att ”I sista hand beror den sovjetiska bonapartismen på försenandet av världsrevolutionen. Men i de kapitalistiska länderna ledde samma orsak till fascism. Sålunda kommer vi fram till den slutsats som först var oväntad men i verkligheten oundviklig, att den allsmåttiga byråkratins krossande av den sovjetiska demokratin och fascismens utrotande av den borgerliga demokratin har frammanats av samma orsak: världsproletariatets långsamhet med att lösa de problem som historien ställt det inför.” (Den Förråda revolutionen)

Motståndet i lägren

Vid tiden för den Stora Terrorn 1936-38 befann sig tusentals trotskister redan i fängelse eller i exil.

De överfördes allihop 1936 till koncentrationsläger som t ex Vorkuta och Kolyma i Sibirien. Dessa fångar hade förkortningen ”t” för ”trotskist” i sina domar. Antikommunisten Solzjenitsyn tvingades medge att ”bokstaven ’t’ gjorde livet för en lägerfånge mycket svårare”.

1937 sade GPU:s utrikeschef Slutskij till Krivitskij, ”De kommer att ta mig. De kommer att ta dig, liksom de tog de andra. Vi tillhör den generation som måste förgås... Men nu skjuter de de unga – 17- och 18-åringar... Och många av dem går till sin död ropande ’Länge leve Trotskij’.”

Dessa ord från en av Stalins polischefer, som därefter begick självmord, besvarar KPML(r):s försök att förneka terrorn. Trotskij trodde själv att åtminstone några av hans medtänkare oundvikligen

skulle knäckas av dessa fruktansvärda villkor och att de skulle kunna användas i nya Moskvarättegångar. Detta inträffade aldrig.

”Kamrater arbetare”

Vadim Rogovin påpekar att ”inte en enda av dem gick med på att avge den bekännelse som krävdes”. Idag kan vi endast förundra oss över trotskisternas heroism. En konvoj av trotskister, till exempel, som passerade genom Krasnojarsk, ropade ut genom fönstren på tågen: ”Kamrater arbetare! Framför er står den stalinistiska regimens politiska fångar, bolsjevik-leninist-trotskister som förs till Kolyma för att fysiskt utrotas. Proletariatets bästa del försmäktar i stalinistiska fängelser. Ett gäng funktionärer och byråkrater under Stalins ledning sitter i regeringen.”

Leopold Trepper, det legendariska överhuvudet för det sovjetiska spionagenätverket i Nazityskland, erkände i sina memoarer att:

”Trotskisterna har idag rätt att anklaga dem som ropade med vargarna igår. Men de får likväl inte glömma att de i motsats till oss hade den enorma fördelen av ett sammanhängande politiskt system som skulle kunna ersätta stalinismen...”

Trotskisterna blev ryggraden i den organiserade oppositionen i lägren. De organiserade åtskilliga hungerstrejker med krav på offentliga rättegångar och frigivning av fångarnas fruar och barn. Rogovin förklarar att ”En ödemark av bränd jord bildades runt omkring bolsjevismens mördade ledare, i så motto att deras fruar, barn och närmaste kamrater eliminerades efter dem.”

Gevärskolvorna

Stalin hoppades på det sättet kunna radera ut oktoberrevolutionens idéer, som var det största hotet mot byråkratin. N. Gagen-Torn beskrev hur en grupp trotskister, som vallades i gåmarsch genom Vladivostok på sin väg till Kolyma, sjöng revolutionära antistalinistiska sånger då de gick:

”Vakterna slog dem med gevärskolvorna, men sjungandet fortsatte... I Kolyma utlyste de en hungerstrejk och krävde av den politiska administrationen: korrespondens, rätt att läsa, avskiljande från de vanliga kriminella. På den 15:e dagen påbörjades tvångsmatning. De vägrade att ge sig. På den 90:e dagen lovade administrationen att tillmötesgå deras krav. De avblåste hungerstrejken... De visste att de skulle bli skjutna, men de förblev okuvade. De var modiga människor.”

På våren 1937 utfärdades en order om att alla trotskister skulle elimineras. På hösten 1937 påbörjades massavrättningarna. Den sovjetiska byråkratin under Stalins ledning ”utplånade långt fler kommunister än t o m fascistregimerna i Tyskland och Italien”, som Rogovins bok 1937 – *Stalin's Year of Terror* visar.

Laurence Coates